ДО
НАУЧНОТО ЖУРИ

КЪМ ИНСТИТУТА ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО
ПРИ БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Атанас Петров Василев-

научна специалност "Трудово право и обществено осигуряване",

определен със заповед № РД-09-26/11.04.2017 г. на Директора на ИДП/БАН за член на научното жури в конкурса за „доцент" по Трудово право и обществено осигуряване в област висше образование ш.3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление ш. 3.6. „Право"

на труда на АНДРЕЙ САШОВ АЛЕКСАНДРОВ „***Защита на личните данни на работниците и служителите***" - единствен кандидат в конкурса за длъжността "Доцент" по "Трудово право и обществено осигуряване" в ИДП/БАН

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

Андрей Александров заема академичната длъжност "Главен асистент" по трудово право в ИДП/БАН. Доктор по "Право" въз основа на дисертационния труд "Правни последици от промяната на работодателя" (2011 г.).

Представеният хабилитационен труд "Защита на личните данни на работниците и служителите" е посветен на един неизследван в монографичен план модерен проблем на нашето съвремие - проблемът за

защитата на ценностите на отделната личност в обстановката на небивало развитие на комуникациите и информационните технологии, на информационното общество, в което живеем. Проблемът е общ – той се отнася до почти всички аспекти на живота на съвременния човек. Но към него в трудовите отношения се проявява особена чувствителност поради естеството на дължимата престация – работната сила, което неизбежно поставя работниците и служителите и в лична зависимост спрямо насрещната страна – работодателите. Това несъмнено оправдава интереса към темата. Поради това и трябва да бъде приветстван авторът, заел се с изследването на тая мъчна тема.

Представеният труд е в обем 231 страници, вкл. приложенията. Изложението по същество е систематически разпределено на въведение, пет глави и заключение. Главите са разпределени на параграфи, параграфите съдържат и допълнителни систематични подразделения (точки). Систематиката на изложението по начало е добре балансирана. Към изложението по същество е прибавен списък на използваните съкращения, библиография и три приложения с примерни образци на практически важни актове (документи), свързани с механизма на защита на личните данни в трудовите отношения.

Отнапред трябва да се заяви, че рецензираният труд не само тематично, но и съдържателно е съвършено различен от дисертационния труд на автора „Правни последици от промяната на работодателя", въз основа на който му е присъдена образователната и научна степен „Доктор" по специалността „Право".

Трудът се характеризира преди всичко с немалобройни и съществени ***научни достойнства:***

- почти перфектното овладяване на материята – в нормативен, доктринален (доколкото има доктрина по въпроса) и практически аспект;

- широкото и умело използуване на историческия и сравнително правния подход при изследването както на цялостната уредба, доктрина и практика, така и на отделните й сегменти. Особено внимание заслужава йерархично-структурния подход при изследването на нормативната уредба в съответствие с йерархията на нормативните източници на нашето право, установена с чл.5, ал.4 от Конституцията и в частност - с мястото и съотношението й с европейската уредба в тази структура (Гл.I, § 2);

- терминологичната и понятийна яснота, внесена още в началото на изследването с анализа на понятията „лични данни" и „обработване на лични данни" – sedes materiae за изследвания проблем (Гл.1, §1). Нуждата от внасянето на понятийна яснота се диктува и от съществуващата в това отношение неизясненост в тази нова и за законодателя ни материя. В резултат от това авторът е достигнал до един стегнат, точен и ясен език на изложението – едно несъмнено достойнство, което за съжаление липсва в текстовете на нормативната уредба;

- аналитичност при изследването на проблемите и пътищата за тяхното решаване, съчетана са богата илюстративност – примери, черпени от практиката и използувани за допълнителна (наред с абстрактно-логическата) аргументация на застъпваните тези;

- критичният дух на изследването по отношение на законодателните решения, доктриналните схващания и на релевантната административна и съдебна практика. Същевременно критичният подход към законодателството, доктрината и практиката е облечен в един коректно полемичен дух на изложението.

Въз основа на изтъкнатите научни достойнства авторът е достигнал до формулиране на изводи и заключения, които по естеството си представляват ***принос в доктрината***, а формулираните обосновани препоръки могат да подпомогнат установяването на една законосъобразна

практика, съответно – да послужат като ориентир за бъдещото усъвършенстваване на нормативната уредба.

По-конкретно към ***приносните елементи на труда*** могат да се отнесат:

- очертаването на кръга от лица, чиито лични данни подлежат на администриране/обработване от работодателя, както и обема на релевантните данни (гл.II);

- анализът и извеждането на предпоставките за обработка на лични данни от работодателите, както и процедурата (редът) за обработката на тези данни (гл.III). В тази част заслужава одобрение аргументираната теза на автора, че вписването в регистъра на администраторите на лични данни няма конститутивен характер и че качеството възниква ex lege (с.91). Макар че в случая изглежда съществува едно нормативно противоречие – регистрацията няма конститутивно действие, а неизпълнението на задължението за регистрация е административно нарушение (срв. .91-92). Впрочем, в тази част на изложението положително трябва да бъде оценен анализът на несполуките в режима на регистрацията и особено – в режима на освобождаването от регистрация;

- изследването на съотношението между двата режима на защитни мерки – на личните данни и на класифицираната информация (с.95 и сл.). Основателна е в това отношение и авторовата критика на законодателния стремеж към уеднаквяване на двата режима при различията в съдържанието, характера и предназначението на данните (с.97 и сл.);

- задълбоченият анализ на режима на обработването на лични данни „по възлагане” (гл.III, § 2). Този анализ е довел автора до много деликатните, „тънки” разграничения в правния статус (качества) на различните лица, участвуващи по някакъв начин в обработката и защитата на данните – „администратор на лични данни”, „обработващ лични данни”, „лице, действуващо под ръководството на администратора или

обработващия", „физически лица, които обработват лични данни по указание на администратора", „лице по защита на личните данни", „отговорник по защитата на лични данни" и пр. (с.105-108). В тази част внимание заслужава също така препоръката да се обмисли въвеждането на предварителна закрила при уволнение на лицата, ангажирани със защитата на лични данни (с.109);

- критичният анализ на уредбата на отговорността за вреди от обработката на лични данни и особено опитът за преодоляване на субектната неяснота на правнонормативно равнище (непоследователността в използването на понятието „трети лица" в различни разпоредби на закона при наличието на общата дефиниция по т.11 на § 1 ДР ЗЗЛД). Основателно авторът критикува уредбата, която формира неяснота по такъв съществен правен въпрос като субектите на солидарната отговорност (с.113 и сл.)

- стройната класификация на сроковете за съхраняване на документите, съдържащи лични данни, въпреки липсата на ясна и безпротиворечива нормативна уредба (с.138-143);

- критиката към нестройната уредба на административно-наказателната отговорност в ЗЗЛД. В тази част се съдържат особено полезни разсъждения относно критериите за определяне и ефективността на размерите на глобите/имуществените санкции, съответно – препоръките на автора в тази насока. Наред с това трябва да се сподели авторовата констатация за сложността и объркаността на уредбата на процедурата по обжалването на актовете на КЗЛД (сл.182-185), което налага съответната й законодателна подредба.

Глава V от рецензирания труд впечатлява преди всичко със своята оригиналност. Изложението в нея е проява на един своеобразен прогностичен подход към изследваната проблематика, не много често срещан в традиционните правни изследвания. Този подход и конкретната му реализация в рецензирания труд несъмнено представляват оригинална

научна ценност. Толкова повече, че се касае за бъдещето на един нов европейски регламент. За този подход и за резултата от него авторът заслужава поздравления.

Рецензираният труд, като повечето човешки произведения, не е съвършен. Той търпи и критика в някои отношения.

Преди всичко, колкото и да е полезно като информация, надали е уместно обширното буквално възпроизвеждане (цитиране) на нормативни текстове, както и на текстове от научни съчинения и извлечения от обстоятелствената част на съдебни и административни актове. Примерите в това отношение са немалобройни. Те наистина „онагледяват" по-добре авторовите тези по съответния проблем, но ми се струва, че това може да се постигне и с по-малко обстоятелственост.

На второ място, на автора не се е удало в достатъчна степен (въпреки видимия стремеж към това) да открои специфичното в защитата на личните данни именно на работниците и служителите. Вярно е, че нормативната уредба е обща и не съдържа кой знае колко особени разрешения относно защитата на личните данни на тази категория лица. Все пак ми се струва, че в съотношението на общо и особено в изложението има възможности за превес на особеното, специфичното – най-малко чрез съкращаване на общите изложения. Впрочем, струва ми се в това е и основната мъчнотия (в методологическо отношение) на изследваната проблематика. В общи линии авторът се е справил, но ми се струва, че можеше и по-добре.

И накрая - една конкретна бележка. Тя е в известен смисъл встрани от темата, но е съществена за трудовото право и затова си позволявам да я изложа тук. Става дума за изложението на с.55-56, инд.23. У мен то остави впечатлението, че според автора прекратяването на трудовия договор с клауза за изпитване е обусловено от резултата от изпитването, т.е. че за прекратяване на договора е необходимо нарочно основание, именно

-резултатът от изпитването. Нещо, което струва ми се, не съответствува на уредбата. Прекратяването на договора за изпитване не е обусловено от никакви основания. Обуславянето му от резултата от изпитването би означавало обуславяне от факти, които да обосноват законосъобразното прекратяване. Такива факти действуващата уредба не изисква и при спор относно прекратяването (доколкото въобще би бил допустим) не трябва да се доказват никакви резултати от изпитването.

Направените критични бележки не се отразяват на общата положителна оценка на труда, тъй като неговите научни достойнства многократно превишават посочените несъвършенства.

Заключение:

В резултат от предходното изложение намирам, че трудът на Андрей Александров „Защита на личните данни на работниците и служителите" има качествата на хабилитационен труд и покрива всички нормативни изисквания за избирането на автора му за доцент по трудово право и обществено осигуряване.

Поради това си позволявам да препоръчам на научното жури ***да вземе решение, с което да предложи на Научния съвет на Института за държавата и правото при БАН да избере гл.ас. д-р Андрей Сашов Александров на академичната длъжност "доцент" по професионалното направление 3.6. "Право", научна специалност "Трудово право и обществено осигуряване".***

София, 30 май 2017 г.

С уважение:

(проф. д-р Атанас Василев)